

Suomen Liikenneliitto SuLi ry
varapj. Kirsikka Siik
Matinkatu 11
33900 Tampere

AVOIN KIRJE

3.11.2009

Liikenneministeri Anu Vehviläinen
Liikenne- ja viestintäministeriö
PL 31
00023 Valtioneuvosto

Suomen Liikenneliitto SuLi ry:n avoin kirje liikenneministeri Anu Vehviläiselle

Liikenne- ja viestintäministeriö on asettanut kaksi työryhmää pohtimaan junaliikenteen keskeisiä kysymyksiä. Toinen työryhmä pohtii henkilöjunaliikenteen monopolin lakkauttamista, toinen ns. sisämaan yöjunayhteyksien palauttamista. Molemmat aiheet ovat junalla matkustavien kansalaisten näkökulmasta merkittäviä. Työryhmissä ovat edustettuina junaliikenteen tuottaja- ja viranomaistahot, mutta junaliikenteen asiakkaiden eli junien käyttäjien edustajia ei ryhmissä ole.

Länsimaisen demokratian ja EU:n periaate on kansalaisten yhdenvertainen kohtelu, kuuleminen ja osallistuminen heitä koskeviin asioihin. Kaavoitusta ja siten osaltaan liikennesuunnitteluakin ohjauksessa Maankäyttö- ja rakennuslaissa osallistuminen ja kuuleminen nostetaan voimakkaasti esiin, mutta yleisemminkin hyvään hallintotapaan liittyvästä kansalaisten tasapuolisesta kohtelusta on säädetty Hallintolaissa.

VR-yhtymä ja Veturimiesten liiton jäsenet ovat merkittäviä toimijoita ja osallistujia junaliikennettä käsiteltäessä, mutta yhtälailla asia koskettaa vaikkapa kotipaikkakunnilleen viikoittain matkustavia opiskelijoita, joita yksin Suomen ylioppilaskuntien liitossa (yksi jäsenjärjestöistämme) on 120.000 henkeä. Ja aivan yhtä tärkeä junaliikenteen arki, toteutustapa ja tulevaisuus on muillekin sadoille tuhansille suomalaisille, jotka yhteensä tekevät vuosittain lähes 70 miljoonaa junamatkaa, joista Helsingin paikallisliikenteen ulkopuolella 24 miljoonaa junamatkaa.

Kysymme siksi Teiltä, arvoisa liikenneministeri, miksi kansalaisten ja kuluttajien osallistumista mainittuihin työryhmiin ei ole katsottu tarpeelliseksi?

Matkustajat ovat ryhmä, jonka mielipidettä ja kuluttajanäkökulman asiantuntemusta pitää kuulla junaliikenteen tulevaisuuden ratkaisuja pohdittaessa. Junaliikenne on yhteiskunnan kansalaisilleen tarjoama palvelu, jota tulee arvioida ensisijassa kansalaisten liikkumistarpeisiin vastaamisen näkökulmasta ja vasta toissijaisesti liiketoimintana tai jonkin ammattiryhmän etujen näkökulmasta.

Pelkonamme Suomen Liikenneliitossa on, että päätöksenteko vääristyy, kun matkustaja- ja muiden kansalaisjärjestöjen ääntä ei kuulla. Näin on mielestämme käynyt mm. joukkoliikennelakia valmisteltaessa. EU:n liikennepolitiikassa joukkoliikenteen palvelutehtävä, kuluttajien etu ja liikenne-tuotannon tekevien yritysten asema on sovitettu pääosaltaan onnistuneesti yhteen tilaaja-tuottaja -mallilla. Kuitenkin Suomi on yksi kolmesta EU:n jäsenvaltiosta, jotka vastustavat junaliikenteen tilaaja-tuottaja -mallia ja siihen olennaisena osana liittyvää monopolin lakkauttamista. Ehdotuksesaan joukkoliikennelaiksi Liikenne- ja viestintäministeriö on kuluttajien etujen vastaisesti jättänyt

henkilöjunaliikenteen koko lain ulkopuolelle. Näemme sen tuloksena valmistelusta, jossa on kuultu ainoastaan alan yrityksiä, ei niiden asiakkaita.

Epäilemme, että nyt junaliikenteen tulevaisuutta pohtimaan perustettujen työryhmien mietinnöistä tulee vastaavia tuloksia kuin joukkoliikennelain kanssa. Kun ryhmissä ei ole mukana ketään, joita omakohtaisesti kiinnostaa matkustaa yöllä makuuvaunussa istumapaikan sijaan tai saada junissa kilpailukykyistä palvelua ja hinnoittelua, saattaa työryhmä katsoa asiaa vain monopoliyrityksen näkemyksiä mukaillen ja virheellisesti todeta, ettei kuluttajien palvelemiseksi ole tarpeen ponnistella.

Vaadimme kuluttajien ja liikennealan kansalaisjärjestöjen edustusta parhaillaan toiminnassa oleviin ja kaikkiin jatkossa perustettaviin matkustaja- ja kevyen liikenteen kysymyksiä pohtiviin työryhmiin.

Suomen Liikenneliitto SuLi ry

Kirsikka Siik, varapuheenjohtaja

Suomen Liikenneliitto SuLi ry on valtakunnallinen kestävän liikenteen edunvalvontajärjestö, jonka jäsenjärjestöinä on mm. raideliikenne-, pyöräily-, kuluttaja-, ympäristö- ja opiskelijajärjestöjä.